

mpc
METODICKO-PEDAGOGICKÉ CENTRUM

Moderné vzdelávanie pre vedomostnú spoločnosť / Projekt je spolufinancovaný zo zdrojov EÚ

Mgr. Monika Hajtingerová

Projektové vyučovanie v edukačnom procese materskej školy

Osvedčená pedagogická skúsenosť edukačnej praxe

Bratislava
2014

Vydavateľ: Metodicko-pedagogické centrum, Ševčenkova 11,
850 01 Bratislava

Autor OPS/OSO: Mgr. Monika Hajtingerová

Kontakt na autora: Materská škola, Hospodárska 7, Nitra, 949 01
hajtingerovamonika@azet.sk

Názov OPS/OSO: Projektové vyučovanie v edukačnom procese materskej školy

Rok vytvorenia OPS/OSO: 2014
X. kolo výzvy

Odborné stanovisko vypracoval: PaedDr. Eva Pupíková

Za obsah a pôvodnosť rukopisu zodpovedá autor. Text neprešiel jazykovou úpravou.

Táto osvedčená pedagogická skúsenosť edukačnej praxe/osvedčená skúsenosť odbornej praxe bola vytvorená z prostriedkov národného projektu Profesionálny a kariérový rast pedagogických zamestnancov.

Projekt je financovaný zo zdrojov Európskej únie.

Kľúčové slová

Projektové vyučovanie, projektové plánovanie, projektová metóda, projekt

Anotácia

V práci sa venujem problematike projektového vyučovania a projektového plánovania v prostredí materskej školy.

Myslím, že projektové vyučovanie je jednou z efektívnych inovatívnych metód pre rozvoj detskej osobnosti a to už aj v predprimárnom vzdelávaní. Projektové plánovanie je vhodnou metódou pre efektívnu realizáciu edukácie, ktorú si učiteľ vopred naplánuje prostredníctvom projektov. Aj keď tieto dva termíny nie sú totožné, sú v určitej návaznosti. Nakoľko projektové vyučovanie dáva priestor na iniciatívu a samostatnosť detí, taktiež sa jeho prostredníctvom deti učia vyhľadávať a pracovať s informáciami. Projektové plánovanie je pre učiteľa záväzná forma plánovania prostredníctvom edukačných projektov. Ako veľké pozitívum v tvorbe projektov s deťmi, vidím kooperáciu celej skupiny detí, komunikáciu, rozvoj reči, vzájomnú aktivizáciu a motiváciu. V tomto type edukácie sa deti vzájomne usmerňujú a spoločne vyhodnocujú splnenie edukačných úloh.

Akreditované programy kontinuálneho vzdelávania

Interaktívna tabuľa	37/2010- KV
Interaktívne vyučovanie v školských vzdelávacích programoch	450/2011 – KV
Informačno-komunikačné zručnosti pedagogických zamestnancov a odborných zamestnancov	582/2011- KV
Metódy a formy práce podporujúce rozvoj myslenia a kreativity žiakov	1371/2014 - KV

OBSAH

ÚVOD	5
1 VÝCHODISKÁ A CIELE OSVEDČENEJ PEDAGOGICKEJ SKÚSENOSTI	7
1.1 Kontext a rámec	7
2 PROJEKTOVÉ PLÁNOVANIE A VYUČOVANIE V NAŠOM POŇATÍ	10
2.1 Projekt a podstata projektového plánovania a vyučovania	10
2.2 Projektové vyučovanie ako metóda pedagogickej praxe	11
2.3 Prednosti projektového vyučovania	11
2.4 Projektové vyučovanie v podmienkach materskej školy	11
3 METODIKA PRÍPRAVY EDUKAČNÉHO PROJEKTU V PODMIENKACH MATERSKEJ ŠKOLY	12
3.1 Plánovanie projektu	12
3.2 Etapy projektu	12
3.2.1 Príprava projektu	12
3.2.2 Realizácia projektu	12
3.2.3 Vyhodnotenie výsledkov projektu	13
4 NÁMETY A INŠPIRÁCIE V NÁZNAKOCH PROJEKTOVÉHO VYUČOVANIA V MATERSKEJ ŠKOLE	14
4.1 Moje mesto	14
4.2 Zázraky ľudského tela	17
4.3 Zrodila sa rozprávka	20
4.4 Vesmír	23
4.5 Je živá voda iba v rozprávkach?	26
ZÁVER	29
ZOZNAM BIBLIOGRAFICKÝCH ZDROJOV	30
ZOZNAM PRÍLOH	31

ÚVOD

V súčasnej pedagogickej praxi existuje mnoho pedagogických inovácií, prostredníctvom ktorých môžu učitelia skvalitňovať edukáciu detí a žiakov. Jednou z takýchto možností, ako zmeniť proces a obsah edukácie je i projektové plánovanie a projektové vyučovanie. Projektová metóda je pre mňa veľmi obľúbenou a myslím, že v náznakoch na elementárnej úrovni ju môžeme realizovať aj v podmienkach materskej školy. Či ju nazveme metódou, či stratégiou, je to veľmi efektívny spôsob získavania nových poznatkov a skúseností pre deti a rozširovania ich kompetenčného profilu.

Ako učiteľka v materskej škole pracujem už 17 rokov a s vytváraním projektov som sa stretla v období, keď školská reforma začala ohlasovať tak potrebné inovácie aj v predprimárnom vzdelávaní. Inovatívne teoretické poznatky v oblasti tvorby projektov s deťmi predškolského veku som si veľmi obľúbila a pomerne rýchlo aplikovala do procesu edukácie detí. V posledných rokoch sa však tejto oblasti venujem zámerne, s cieľom, tvoriť projekty ku všetkým aktuálnym témam, pričom vychádzam z učebných osnov nášho školského vzdelávacieho programu. Za učiteľské majstrovstvo považujem prispôsobenie rôznych inovatívnych metód a foriem práce s deťmi, k dnešnému obrovskému potenciálu detského poznatkového systému a to v rôznych oblastiach.

Projektové plánovanie má pre učiteľa význam vo fáze plánovania edukačných projektov a projektové vyučovanie má veľký význam v tom, že poznatky a skúsenosti sú získavané ucelene, integrovane, nie sú roztrieštené.

Nakoľko projektové vyučovanie dáva priestor na iniciatívu a samostatnosť detí, prostredníctvom nich sa deti učia vyhľadávať a pracovať s informáciami. V prostredí predprimárnej edukácie môžeme hovoriť o jeho náznakoch, či začiatkoch využívania tejto metódy, avšak na elementárnej úrovni, primeranej veku predškolských detí. Ako veľké pozitívum v tvorbe projektov s deťmi vidím kooperáciu celej skupiny detí, komunikáciu, rozvoj reči, vzájomnú aktivizáciu a motiváciu. V tomto type edukácie sa deti vzájomne usmerňujú a spoločne vyhodnocujú splnenie edukačných úloh. Všetky tieto znaky sú znakmi projektového vyučovania, preto sme túto metódu na elementárnej úrovni prispôbili predprimárnemu vzdelávaniu a v náznakoch ju realizujeme, ako predprípravu, či laicky „nakopnutie,, na samotné projektové vyučovanie, realizované v neskoršom primárnom vzdelávaní.

Prostredníctvom zážitkového učenia, čo je nevyhnutnou súčasťou v tvorbe projektov, sa prehľbujú a upevňujú poznatky, rozvíjajú psychické procesy, a v neposlednom rade, čo je vlastne i cieľom, sa rozvíjajú zložitejšie, vyššie formy myslenia.

Človek, ktorý vie rozvíjať vlastné spôsoby a formy myslenia, vie uplatniť tvorivé, hodnotiace a kritické myslenie, spolu s kreativitou, ktorá je reálna v každodennom živote. Dosiahnutie rozvoja osobnosti dieťaťa je determinované schopnosťou vytvárať pre deti také podmienky, ktoré im umožňujú aktivizovať v správnom čase potenciálne rozvojové možnosti a schopnosti.

Tvorba projektov je dlhodobejšia činnosť – týždňová, dvojtýždňová, či mesačná, v ktorej sú deti vhodne motivované a facilitované učiteľom. Učenie sa pre deti stáva zážitkom a od tradičných foriem získavania vedomostí a zručností sa líši ako v obsahu, tak i vo výbere stratégií, metód i foriem. Postavenie dieťaťa sa mení z objektu vzdelávania na

rovnocenného partnera, pričom poznatky si osvojuje samostatne, s využitím tvorivého myslenia, vlastných nápadov a vyhl'adaných informácií, samozrejme na úrovni predškolského dieťaťa. Prostredníctvom tvorby projektov sa deti zdokonaľujú v komunikácii, rozvíjajú si sociálne zručnosti a participujú na určitej téme. Všetky nápady sú rovnako dôležité a správne, každé dieťa má možnosť prezentovať sa a vyniknúť.

Myslím, že téma tvorby projektov je veľmi zaujímavá, no pre učiteľa sa môže zdať zo začiatku i náročná a zdĺhavá. Pre rozvoj osobnosti dieťaťa je projektové vyučovanie, ktoré v náznakoch realizujeme i v našej materskej škole, veľmi vhodná a výhodná forma získavania a nadobúdania vedomostí, zručností a poznatkov, nakoľko zamestnáva a formuje celkovú osobnosť dieťaťa, učí riešiť problémy, učí tvoriť a hľadať informácie a taktiež podnecuje fantáziu a intuíciu.

1 VÝCHODISKÁ A CIELE OSVEDČENEJ PEDAGOGICKEJ SKÚSENOSTI

Svojou vlastnou pedagogickou skúsenosťou som si overila, akým spôsobom sa dá zatraktívniť a taktiež zefektívniť edukácia, prostredníctvom využívania projektového plánovania a projektového vyučovania v edukačnom procese materskej školy.

Projektové vyučovanie pomáha u detí rozvíjať potrebné kľúčové kompetencie v oblasti rozvíjania kognitívnych procesov. Pri tvorbe projektov deti získavajú vedomosti a zručnosti potrebné na rozvíjanie myslenia a kreativity, taktiež sa učia kooperovať a zhromažďovať pre nich dôležité informácie.

Tak spoločne vytvárame potenciál, ktorý každé dieťa dokáže využiť počas celého svojho života.

Vo svojej OPS by som chcela opísať námety a činnosti, inovatívne aktivity, či inšpirácie, v ktorých sa projektové vyučovanie dá v náznakoch, na elementárnej úrovni využiť už v predprimárnom vzdelávaní. Vytvorená OPS bude svojimi praktickými edukačnými aktivitami a námetmi inšpirujúcim návodom pre inováciu v oblasti vytvárania edukačných projektov s deťmi v predprimárnom vzdelávaní. Edukačné činnosti a aktivity, ktoré sú súčasťou tvorby projektov sú zamerané na rozvoj tvorivého myslenia, tvorivých nápadov a na vlastnú kreativitu detí. Sú orientované na záujmy a potreby detí predškolského veku, na tých, čo chápu rýchlejšie, pomalšie, na nadaných i menej nadaných. Tempo si deti určujú podľa momentálnej nálady a vlastného osobnostného rozvoja.

Zdrojom nadobúdania a rozvíjania vedomostí a skúseností detí je riešenie problémových úloh a zadaní, čo im umožňuje, aby učenie bolo hrou a príjemným zážitkom.

Do projektov sa aplikujú v hre získané poznatky a skúsenosti, ktoré deti zažili počas tvorby projektov.

1.1 Kontext a rámec

OPS „Projektové vyučovanie v edukačnom procese materskej školy“ je určená:

Typ školy: materská škola, predprimárne vzdelávanie

Východiská: k využitiu tejto OPS sa predpokladá, že pedagogický zamestnanec si uvedomuje význam a implementáciu inovatívnych metód do procesu edukácie v podmienkach materskej školy.

Špecifikácia cieľovej skupiny.

OPS je určená:

Kategória pedagogických zamestnancov: učiteľ

Podkategória pedagogických zamestnancov: učiteľ pre predprimárne vzdelávanie (učiteľ materskej školy)

Oblasť výchovy: vzdelávacia

Škola: materská

Hlavný cieľ a čiastkové ciele:

Hlavným cieľom osvedčenej pedagogickej skúsenosti bolo na základe odborných a vlastných teoretických a praktických poznatkov prezentovať projektové vyučovanie, ako i projektové plánovanie do edukačného procesu v predprimárnom vzdelávaní, teda do prostredia materskej školy, a to na úrovni predprimárneho vzdelávania.

K čiastkovým cieľom edukačných projektov patrí:

- počúvať aktívne a s porozumením myšlienky a informácie z rôznych médií,
- odhadovať svoje možnosti a spôsobilosti,
- správať sa sebaisto v rôznych situáciách,
- vyjadrovať sa a komunikovať svoje myšlienky, názory, skúsenosti a poznatky,
- reprodukovať oznamy,
- voliť primeraný, kreatívny spôsob komunikácie vzhľadom na situáciu,
- rozvíjať spôsobilosti napomáhajúce k samostatnému rozhodovaniu sa v rôznych situáciách,
- hľadať a objavovať súvislosti medzi jednotlivými informáciami,
- objavovať tie, ktoré sú nápomocné pri riešení problému,
- prostredníctvom zážitkovej metódy rozvíjať osobnosť dieťaťa.

Vymedzenie kompetencií

Prostredníctvom projektovej metódy sa rozvíjajú nasledovné kompetencie:

Psychomotorické kompetencie:

- používa v činnosti všetky zmysly,
- využíva globálnu motoriku prekonávaním prírodných a umelých prekážok,

Osobnostné kompetencie:

a/ elementárne základy sebauvedomovania

- uvedomuje si vlastnú identitu,
- odhaduje svoje možnosti a spôsobilosti,
- správa sa sebaisto v rôznych situáciách,

b/ elementárne základy angažovanosti

- presadzuje sa s ohľadom na seba aj druhých,
- zaujíma sa o dianie v rodine, v materskej škole a v bezprostrednom okolí,
- obhajuje seba rieši jednoduché problémové úlohy, a iných,

Sociálne kompetencie:

- správa sa v skupine, v kolektíve podľa spoločenských pravidiel a noriem,
- hrá sa a pracuje vo dvojici, v skupine, v tíme, v kolektíve,
- plánuje, organizuje a hodnotí činnosť,
- zotrvá v hre a inej činnosti a dokončí ju,

Komunikatívne kompetencie:

- vyjadruje a komunikuje svoje myšlienky, názory,
- počúva aktívne a s porozumením myšlienky a informácie z rôznych médií,
- volí primeraný, kreatívny spôsob komunikácie vzhľadom na situáciu,

Kognitívne kompetencie:

a/ elementárne základy riešenia problémov:

- hľadá a objavuje súvislosti medzi jednotlivými informáciami, objavuje tie, ktoré sú nápomocné pri riešení problému,
- rieši samostatne alebo s pomocou učiteľa problémy v osobnej a spoločenskej rovine,
- rieši jednoduché problémové úlohy,

b/ elementárne základy kritického myslenia:

- odôvodňuje svoje názory, prejavuje postoje, vyslovuje jednoduché úsudky,
- páči/nepáči, čo je správne/nesprávne, čo je dobré/zlé na veciach, osobách, názoroch,

Učebné kompetencie:

- prejavuje zvedavosť a spontánny záujem o spoznávanie nového,
- kladie otázky a hľadá odpovede, aby porozumelo obklopujúcemu svetu vecí, javov, dejov a vzťahov,
- pozoruje, skúma, experimentuje,
- objavuje a hľadá súvislosti medzi vlastnými skúsenosťami a poznatkami,
- aplikuje v hre, v rôznych aktivitách a situáciách získané poznatky a skúsenosti,
- kladie otázky a hľadá odpovede, aby porozumelo obklopujúcemu svetu vecí, javov, dejov a vzťahov,
- učí sa spontánne (vlastnou zvedavosťou) aj zámerne (pod učiteľovým vedením),
- vyvíja vôľové úsilie v hre a inej činnosti,
- prekonáva prekážky v učení,
- plánuje a organizuje si optimálne prostredie na činnosť,
- prejavuje aktivitu v individuálnom i skupinovom učení,
- hodnotí vlastný výkon, teší sa z vlastných výsledkov, uznáva aj výkon druhých,
- zvláda základy učenia sa na základe osobnej motivácie,
- naučí sa pracovať s hračkami, knihou, učebnými pomôckami,
- sústreďí sa primerane dlhý čas na hru a na zámernú riadenú výchovno-vzdelávaciu činnosť,

Informačné kompetencie:

- využíva rôzne zdroje získavania a zhromažďovania informácií aj mimo materskej školy /od osôb v okolí prostredí, z detských kníh, časopisov a encyklopédií, prostredníctvom informačno-komunikačných technológií, z rôznych médií/,
- prejavuje radosť zo samostatne získaných informácií,

2 PROJEKTOVÉ PLÁNOVANIE A VYUČOVANIE V NAŠOM POŇATÍ

Projektové vyučovanie patrí medzi edukačné koncepcie, ktoré sú charakterizované najvyšším stupňom samostatnosti poznávacej činnosti detí. Projektové vyučovanie môžeme chápať ako edukáciu, založenú na projektovej metóde (Kratochvílová, 2006), pričom projekt chápeme ako komplexnú pracovnú úlohu, pri ktorej sa rieši určitá problémová situácia, či problémová úloha. Projektové vyučovanie vychádza z presvedčenia, že obsah vzdelávania je efektívnejšie vtedy, ak sa včleňuje do ľudských skúseností, alebo sa využíva pri spoločnej činnosti. Už v pred primárnom vzdelávaní môžeme pracovať s touto metódou, avšak na elementárnej úrovni. Ide o náznaky projektového vyučovania, ako ho poznáme zo školského prostredia. Charakteristickým znakom projektového vyučovania v podmienkach materskej školy je cieľ, ktorý predstavuje určitý konkrétny výstup, napr. nacvičené divadielko, prezentáciu produktu, výrobok, či vyriešený problém.

2.1 Projekt a podstata projektového plánovania a vyučovania

Projekt je v súčasnosti veľmi používané slovo, a to v rôznych oblastiach spoločenského, či kultúrneho života. V nedávnej minulosti sa nám slovo projekt tradične spájalo s prívlastkom stavebný projekt. V súčasnosti je toto slovo často spájané v súvislosti s rôznymi podnikateľskými, či kultúrnymi aktivitami, taktiež s ním spájame rôzne dotované akcie v súvislosti so vzdelávaním, či sponzoringom.

Projekt môžeme chápať ako určitý plán, návrh, či zámer, prostredníctvom neho plánujeme to, ako dosiahnuť určitý vytýčený cieľ.

Projekt tiež môžeme definovať ako prechod myšlienky k činu, s konkrétnym výstupom. Projektové vyučovanie má silný motivačný charakter, pretože svojou podstatou dovoľuje, aby sa k cieľu dostal každý svojou cestou.

Projektové plánovanie dáva učiteľovi priestor na stanovenie cieľov, problémov a celkového obsahu edukácie formou projektov, vzhľadom ku už nadobudnutým vedomostiam a skúsenostiam detí.

Podstatou projektového vyučovania je prepojenie obsahu učiva so životom, a to v aktívnej činnosti, v práci na projekte. Projektové vyučovanie sa orientuje predovšetkým na detskú skúsenosť, v aktívnom vzťahu s prírodným a spoločenským prostredím.

Deti sa prostredníctvom projektového vyučovania učia narábať s informáciami, ktoré získajú prostredníctvom zážitkového učenia, z vlastných skúseností, ale taktiež z rôznych zdrojov, z internetu, z časopisov, z encyklopédií, kníh a iných médií.

Učia sa nachádzať súvislosti s danou problematikou, pričom u nich uspokojujeme kognitívne potreby – ako potrebu poznania, skúmania, pochopenia súvislostí a získavania poznatkov, ako i potrebu sebarealizácie a sebarozvíjania.

Prostredníctvom projektového vyučovania sa aktivizujú potenciálne rozvojové možnosti a schopnosti detí. Deti pracujú a tvoria úmerne k svojim schopnostiam, pričom je dôležité, aby boli v dobrej psychickej kondícii a vládla v triede príjemná, tvorivá atmosféra a nálada.

2.2 Projektové vyučovanie ako metóda pedagogickej praxe

Projektové vyučovanie sa orientuje predovšetkým na skúsenosti detí a žiakov, ktorí sú v procese edukácie. V našom ponímaní ide o prvé skúsenosti s vytváraním projektov deťmi, o náznaky projektového vyučovania v podmienkach materskej školy.

Projektové vyučovanie je metóda, pri ktorej deti získavajú určité poznatky, či skúsenosti, potrebné k realizácii konkrétneho užitočného produktu, k vytvoreniu novej hodnoty, alebo k dosiahnutiu pozitívnej zmeny. Prostredníctvom tejto metódy môžeme s deťmi vytvoriť napr. detskú knihu, pripraviť verejné vystúpenie, vytvoriť nejakú učebnú pomôcku, či zrealizovať experiment. Aby sa nám vytýčený cieľ podaril splniť, je dôležité, aby práca na projektoch prebiehala premyslene, systematicky, v určitom logickom slede činností a na to nám slúži projektové plánovanie.

2.3 Prednosti projektového vyučovania

Významným pozitívnym prvkom projektového vyučovania je skutočnosť, že nadobudnuté poznatky a skúsenosti sú získavané ucelene. Na určitý jav sa pozeráme z rôznych uhlov, a tak poznatky lepšie zapadajú do súvislostí. Snaha prepojiť edukáciu s realitou života umožňuje presiahnuť pohľady klasického vyučovania na veci a javy vôkol nás.

Prednosťou projektového vyučovania je skutočnosť, že deti sa spoločne podieľajú na zadanej úlohe a pracujú v tíme, čím sa samozrejme rozvíjajú a zdokonaľujú v komunikačných a sociálnych zručnostiach, učia sa vzájomne si pomáhať a rešpektovať aj iný názor. Vzájomne sa motivujú a učia sa viesť tím, plánujú si vlastnú prácu a aktivity v procese realizácie projektu. Inokedy pracujú na zadanej problémovej úlohe samostatne, čím sú vedené k samostatnosti, k zodpovednosti za svoj produkt, ku kreativite, či vôľovému úsiliu.

2.4 Projektové vyučovanie v podmienkach materskej školy

Projektové vyučovanie v materskej škole patrí k organizačným formám edukácie, ktorá sa orientuje na aktívne procesy osvojovania poznatkov a skúseností a vychádza z toho, že motorická aktivita, ako i aktivizácia zmyslového vnímania majú kladný vplyv na motiváciu, zapamätanie, či celkovú intelektuálnu výkonnosť dieťaťa.

Prostredníctvom aplikácie a realizácie projektov v edukačnom procese materskej školy sa podnecuje stretnutie dieťaťa s učebnými a/alebo životnými problémami, navrhujú mu ich v otvorenom a neštruktúrovanom spôsobe tak, ako sú prítomné v každodennom živote (Kostrub, 2003).

Projektová metóda v podmienkach materskej školy je chápaná i ako činnosť, pri ktorej deti kooperujú na príprave určitého podujatia, napr. divadelného predstavenia, vystúpenia detí k určitej udalosti, či tematického pásma. Táto forma učenia sa vlastnou aktivitou je oveľa efektívnejšia, pomáha deťom ľahšie a dlhodobejšie si zapamätať poznatky, pretože sú nadobudnuté cez vlastné skúsenosti. V projektovom vyučovaní sa nezameriavame len na výsledný produkt, ale nás zaujíma hlavne cesta k nemu.

3 METODIKA PRÍPRAVY EDUKAČNÉHO PROJEKTU V PODMIENKACH MATERSKEJ ŠKOLY

Súčasnú vzdelávanie už nemôžeme chápať ako transfer vopred usporiadaných poznatkov, či mechanické osvojovanie si kompetencií, ale je nutné ho koncipovať so zreteľom k optimálnemu rozvoju osobnostného potenciálu každého dieťaťa. Osvojenie si vedomostí, zručností a rôznych návykov, je veľmi úzko prepojené s vytváraním postojov. S tým sú spojené potreby a záujmy detí, motivujúce k ich ďalšej činnosti. V dnešnej edukácii sa uprednostňuje interaktívna činnosť detí a učenie sa skúsenosťami, ktoré sa zakladá na využívaní rôznych aktivizujúcich metód, foriem a prostriedkov.

3.1 Plánovanie projektu

Predpokladom úspešnej realizácie projektového vyučovania v edukačnom procese materskej školy je dôsledná príprava učiteľa. Zdôrazňuje sa nutnosť vypracovania plánu a organizácie projektu, a to vo všetkých jeho fázach. Veľmi dôležité pri tvorbe projektov je, aby učiteľ, ktorý využíva túto metódu ako formu edukácie, začlenil projekty do edukačného procesu zmysluplne a systematicky v určitom logickom slede.

3.2 Etapy projektu

Aby sme lepšie pochopili podstatu projektového vyučovania, či využívania projektovej metódy v edukačnom procese materskej školy, musíme si uvedomiť, aké kroky nás čakajú ešte pred realizáciou samotného projektu.

3.2.1 Príprava projektu

V prípravnej fáze je nutné ujasniť si predovšetkým cieľ a úlohy, vyplývajúce z daného projektu. Dôležité je, zvoliť si tému projektu, alebo projekt zaradiť do danej témy, vychádzajúcej z učebných osnov. Cieľ projektu a výber tém veľmi úzko spolu súvisia. Skúmame pri tom možnosti integrácie rôznych tematických celkov, či zložiek edukácie. Na základe podrobného mapovania témy určíme dobu trvania projektu, (niekedy môže projekt trvať niekoľko hodín, inokedy viac dní, týždňov, či mesiacov). Následne si zostavíme osnovu projektu (určitú kostru projektu), kde si spresníme metódy a formy práce, stanovíme si pravidlá, stratégie, časový harmonogram a alternatívne postupy práce na projekte. Zostavenie takejto osnovy, či kostry projektu je vyvrcholením prvej fázy práci na samotnom projekte.

3.2.2 Realizácia projektu

Dobre zostavená osnova projektu je východiskom pre ďalšiu etapu práce na projekte - na jeho realizáciu. V prípade, že je projekt materiálne a organizačne zabezpečený, deti majú možnosť prejsť svoju iniciatívu, vyjadriť svoju predstavu o riešení vzniknutého problému, či zadanej úlohy a diskutovať na danú tému. V tejto fáze projektu deti aktívne kooperujú a podieľajú sa na riešení problémových úloh a zadaní, vykonávajú rôzne činnosti, pričom tieto aktivity svojou pestrosťou a rozmanitosťou presahujú rámec tradičnej edukácie. Niekedy bývajú úlohy jednoduché, no často bývajú úlohy náročnejšie, smerujúce k najbližšej zóne aktuálneho rozvoja detskej osobnosti, pričom si deti precvičujú samostatnosť, komunikačné zručnosti, sústredenosť, vôľové úsilie, základy učenia sa na základe osobnej motivácie, aktivitu v individuálnom i skupinovom učení.

Učiteľ v tejto etape projektu deti nabáda, usmerňuje, pomáha im, pričom pôsobí ako facilitátor, ak nemusí nezasahuje do ich činnosti. Touto etapou sa projektové vyučovanie najviac odlišuje od tradičného učenia detí, pretože iniciatívu preberajú na seba deti. Deti vedieme k tomu, aby boli zodpovedné za výsledky svojej práce, či aktivity, ktoré v tejto etape projektu nadobudli, za výsledný produkt, ktorý prostredníctvom projektu vznikol.

3.2.3 Vyhodnotenie výsledkov projektu

Hodnotenie výsledkov detských prác, či produktov patrí k najcitlivejším bodom výchovy a vzdelávania vôbec. Prostredníctvom vyhodnotenia projektu, či vytvorenia určitého detského produktu zisťujeme aktuálny stupeň osvojenia si daného obsahu učiva, či zvládnutie určitých zručností, spojených s aktívnou činnosťou na projekte, či produkte. Projekty svojou podstatou dávajú priestor ohodnotiť každé dieťa podľa predpokladov, schopností a podmienok, v ktorých dieťa pracuje. Pritom môžeme mapovať schopnosti detí a to, ako daný problém dokázali vyriešiť, a s ním i problémovú úlohu. Tu je veľmi dôležité zaznamenať a oceniť každý posun dieťaťa vpred.

Príprava, realizácia a vyhodnotenie výkonov detí pri práci na projekte poskytuje učiteľke široký priestor na sebareflexiu, zamyslenie sa nad tým, či zadané úlohy deti zvládli, či neboli príliš ľahké, alebo naopak zložité na ich pochopenie. Táto fáza sebareflexie je veľmi dôležitá pre každého pedagóga a odporúčam ju nepodceňovať. Ak chceme, aby ďalšie projekty boli efektívne a splnili cieľ, teda prostredníctvom nich sa deti hravou formou dozvedeli niečo, čo ešte v svojom poznatkovom systéme nemali utriedené a osvojené, odporúčam sa stále zaoberať sebareflexiou a tak vhodne nadväzovať na už osvojené poznatky.

4 NÁMETY A INŠPIRÁCIE V NÁZNAKOKH PROJEKTOVÉHO VYUČOVANIA V MATERSKEJ ŠKOLE

Pred samotnou realizáciou projektu si aktivity naplánujeme v projektovom plánovaní a neskôr ich v podobe rôznych projektov prenesieme do praxe. V našom poňatí sme v náznakoch využili projektové vyučovanie, samozrejme na elementárnej úrovni, pričom máme na zreteli vyspelosť skupiny. Pred ich samotnou realizáciou odporúčam prediskutovať túto metódu s rodičmi, pretože budú v procese edukácie aktívne participovať na tvorbe projektov, a to zadávaním problémových úloh na doma, či zhromažďovaním materiálov k daným témam.

Ukážky mojich projektov slúžia ako inšpirácia pre využívanie projektového plánovania a v náznakoch i projektového vyučovania v materskej škole, dajú sa dopĺňať a prispôsobovať daným podmienkam školy.

4.1 Moje mesto

Obsah projektu:

Jedná sa o dlhodobjší projekt, rozvrhnutý do niekoľkých etáp. Týmto projektom sa snažíme deťom priblížiť naše mesto z viacerých uhlov a vytvoriť si k nemu citový vzťah. Zameriavame sa na to, aby dieťa poznalo niektoré dominanty nášho mesta, významné inštitúcie, či miestne symboly.

Dĺžka trvania projektu: dva týždne a viac

Vek: 5-6 r.

Obsahový celok: Moja rodná zem

Téma: Moje mesto

Získanie novej kompetencie:

- dieťa sa presadzuje s ohľadom na seba aj druhých,
- plánuje, organizuje a hodnotí činnosť,
- zotrvá v hre a inej činnosti a dokončí ju,
- prejavuje aktivitu v individuálnom i skupinovom učení.
- sústreď sa primerane dlhý čas na hru a na zámernú riadenú výchovno-vzdelávaciu činnosť

Ciele:

- zaujať postoj k svojmu domovu,
- rozlíšiť dominanty svojho bydliska,
- pomenovať miesto svojho bydliska,

Čiastkové ciele:

- viesť deti k vytvoreniu citového vzťahu k nášmu mestu,
- poznať niektoré miestne symboly,
- podieľať sa na vytvorení spoločnej výstavky s názvom Moje mesto,

- zapojiť sa aktívne do prípravy osláv spoločenských udalostí, vrátane udržiavania tradícií,

Prostredie:

Materská škola, hrad, park, námestie, krajské osvetové stredisko iné zaujímavé miesta v našom meste.

Pomôcky:

Knihy, obrázky, pohľadnice, fotografie, internet, fotoaparát, knihy, časopisy, bulletiny, výkresy, veľký formát papiera, nožnice, lepidla, farbičky, iný výtvarný materiál.

Popis projektu

Úvodná časť:

Deti majú za úlohu vybrať spomedzi viacerých obrázkov Nitriansky hrad. Rozprávajú sa o tom, kto už na tomto hrade bol. O našom hrade si prečítame niečo z histórie.

Realizačná časť:

1.deň

Spoločne si prezrieme videoprojekciu mesta, rozprávame sa o dominantách mesta.

Nitra, video prezentácia:

<http://www.youtube.com/watch?v=9gQLPzJFs40>

Kultúra v Nitre:

<http://www.youtube.com/watch?v=IBM-WxkmoOw&list=PLP5VqJQIKK1BgtCF6Zp-KGIRGPeA52u6N>

Deti rozprávajú o miestach, ktoré navštívili a zážitkoch, ktoré sú s návštevami týchto miest spojené. Prostredie triedy máme obohatené o rôzne fotografie a obrázky nášho mesta.

2.deň

Deti majú za úlohu priniesť rôzne obrázky mesta Nitra, rôzne fotografie s pamätihodnosťami a symboly mesta Nitra. Táto úloha trvá počas celého týždňa. Z obrázkov si pripravíme výstavku, ktorú budeme priebežne dopĺňať. Deti vystrihujú a vyrábajú vlajky mesta z papiera, ľubovoľne ich dokresľujú a dolepujú. Vlajky taktiež dokladajú k výstavke. Skupinka detí vyhľadáva z rôznych časopisov ďalšie symboly mesta. V tejto aktivite môžeme vidieť náznaky projektového vyučovania, ktoré sú samozrejme na úrovni 5-6 ročných detí.

Zrealizujeme vychádzku na námestie, kde budú deti fotiť budovy, divadlo a všetko, čo ich zaujme. Fotodokumentáciu pridáme k výstavke.

3.deň

Prečítame si o svojom meste povest':

<http://www.nitra.sk/news.php?cat.150>

Neskôr zrealizujeme vychádzku pod hrad, kde budú deti kresliť Nitriansky hrad uhľikom.

Kresby dokončíme na ďalší deň akvarelom a pridáme k už existujúcej výstavke.

4.deň

Ukážem deťom portál mesta Nitra na IT, rozprávame sa o rôznych inštitúciách v našom meste, kde sa nachádzajú a aké majú deti s nimi skúsenosti (či už niektoré navštívili).

Pracujeme s rôznymi obrázkami inštitúcií, ako je nemocnica, divadlo, knižnice, školy, univerzity, štadióny, múzeá, galérie a výstavnice. Rozprávame sa o ich funkcii a význame. V ďalšej časti dňa si vyrobíme pohľadnice mesta, ktoré budú zachytávať rôzne zaujímavé miesta, ktoré deti poznajú, či symboly mesta. Pohľadnice budeme vyrábať olejovým pastelom.

Dnes zrealizujeme ešte malú exkurziu po Nitre Nitrianskym expresom – vláčikom Nitrou. O všetkom sa porozprávame pred spaním a zhodnotíme priebeh všetkých aktivít dňa.

5.deň

Spoločne si prezrieme mapku mesta:

<https://www.google.sk/maps/@48.3042034,18.0671101,6526m/data=!3m1!1e3a>

Okrem internetovej mapy máme k dispozícii i papierové mapy mesta. Pri ich čítaní sa pristavíme pri dôležitých ustanovizniach, prezrieme si sídliská, nájdeme miesto, kde sa nachádza naša materská škola. Deti rozdelíme do skupín a na veľkom formáte tvoríme mapy nášho mesta, pričom deti mapy tvoria samostatne. Úlohou na doma bude vytvoriť si svoju vlastnú mapku, kde spolu s rodičmi majú za úlohu vyznačiť cestu z miesta bydliska do materskej školy a nejaké záchytné miesta, čo sa v blízkom okolí nachádza.

Ďalšie dni:

Realizujeme rôzne vychádzky za pamiatkami, navštívime divadlo, naplánujeme si turistickú vychádzku na Zobor, na pešiu zónu, navštívime park na Sihoti, knižnicu, múzeum, galériu, agrokomplex a iné zaujímavé miesta. Na miestach, kde sa nachádzame si robíme fotodokumentáciu, ktorú si odprezentujeme na IT, taktiež niektoré fotografie vložíme do výstavky. Zaznamenávame všetko, čo deti zaujme na rôzne popisky, ktoré vložíme do výstavky.

Vyhodnotenie výsledkov projektu:

Tento projekt považujem za veľmi prínosný pre každého zainteresovaného. Myslím, že existuje veľmi veľa obrázkového materiálu, čo je vidieť i na výstavke. Deti sa počas celého trvania projektu denne vracajú k výstavke, ktorú dopĺňajú. Po každej aktivite a zadanej úlohe si spoločne zhodnotíme priebeh činnosti a splnenie zadaných úloh. Výstavka je vlastne cieľom i motiváciou každého dieťaťa a denne si do nej spoločne vkladáme nové obrázky, fotografie, kresby a mapky mesta, o čom sa rozprávame. Deti samé hodnotia vlastnú aktivitu.

4.2 Zázraky ľudského tela

Obsah projektu:

Prostredníctvom projektu oboznámiť deti na elementárnej úrovni s ľudským telom, s niektorými dôležitými orgánmi v ľudskom tele ako i s problematikou zdravého životného štýlu.

Dĺžka trvania projektu: týždeň a viac

Vek: 5-6 r.

Obsahový celok: Zdravý životný štýl

Téma: Ľudské telo

Získanie novej kompetencie:

- prejavuje zvedavosť a spontánny záujem o spoznávanie nového,
- aplikuje v hre, v rôznych aktivitách a situáciách získané poznatky a skúsenosti v oblasti zdravia a zdravého životného štýlu,
- kladie otázky a hľadá odpovede, aby porozumelo.

Ciele:

- určiť na základe viacmyslového vnímania časti ľudského tela a jednoduchým spôsobom opísať ich funkciu,
- vnímať a určiť viacerými zmyslami niektoré životne dôležité orgány (srdce, pľúca, mozog atď.),
- oboznámiť deti so zdravým životným štýlom.

Čiastkové ciele:

- naučiť sa dodržiavať zásady ochrany zdravia,
- vedieť správne reagovať a privolať pomoc dospelého v krízových situáciách, v ktorých je ohrozené jeho zdravie, prípadne zdravie iných,
- riešiť interaktívne úlohy v detských edukačných programoch,
- aplikovať poznatky o svojom tele pri zobrazovaní a vytváraní ľudskej postavy (s uplatnením rôznych výtvarných a pracovných techník).
- kooperovať na jednotlivých zadaných úlohách počas trvania celého projektu,
- vytvoriť si svoje vlastné pravidlá zdravého životného štýlu.

Prostredie:

Trieda materskej školy, školská záhrada, park.

Pomôcky:

Encyklopédia ľudského tela, internet, IT, časopisy – Mesiac v škôlke a iné, maketa ľudského tela, obrázky ľudského tela, puzzle s orgánmi ľudského tela, veľký formát papiera, farbičky, lepidlá, výtvarný materiál, modelovacia hmota a i.

Popis projektu

Úvodná časť:

Motivácia príbehom Bol raz jeden život, ktorý sledujeme na IT.

Kosti a kostra.

<http://www.youtube.com/watch?v=2fFKfIDqogM>

Následne sa o príbehu porozprávame a zhrnieme obsah filmu. Oboznámim deti s témou projektu, čo nás čaká najbližší týždeň.

Realizačná časť:

1.deň

Rozprávame sa v kruhu o téme projektu a o tom, čo nás v najbližších dňoch čaká. Rozprávame sa o ľudskom tele, o jeho častiach, zhromaždíme informácie, čo deti už o ľudskom tele vedia. Rozprávame sa o úrazoch, ktoré deti mali a o tom, prečo k nim došlo. (zlomeniny kostí). Prezeráme si encyklopédiu ľudského tela všeobecne, neskôr sa zameriame iba na kosťu a svaly. Prejdeme k práci v skupinách:

1.skupina: Skladá z puzzle ľudské telo,

2.skupina: Obkresľuje dve deti (chlapca a dievča) na veľký formát papiera,

3.skupina: Skladá kosťu z jednotlivých kostí dohromady. (plastová maketa ľudskej kostry).

Porozprávame sa o splnených úlohách na koberci, pričom využívame už zostavené puzzle, obkreslené postavy na veľkom formáte a pospájanú kosťu. Zhodnotíme, či sa podarilo úlohy splniť správne.

Prečítame si o ľudskom tele zaujímavosti z článku a prezrieme si obrázky na IT.

<http://www.ludske-telo.estranky.cz/>

Vytvárame ľudskú postavu tušom na výkresy individuálne, vytvoríme si výstavku z obrázkov ľudského tela.

Za úlohu na doma deti majú zhromažďovať obrázky a časopisy o ľudskom tele, o ľudských orgánoch, z čoho si budeme tvoriť výstavku k danej téme.

2.deň

Prečítame si z knihy Filipove dobrodružstvá 1.časť, Filip v krajine zdravia, zhrnieme obsah.

Dnes budeme pozornosť venovať srdcu.

Máme pripravenú krátku videoprojekciu, ktorú si prezrieme.

Stimulácia srdca

<http://www.youtube.com/watch?v=0oNabrnrXR68>

Porozprávame sa o dôležitosti tohto orgánu, ako i o jeho funkcii. V triede máme pripravené obrázky srdca, taktiež encyklopédie ľudského tela. Pracujeme v skupinkách s rôznou literatúrou, prezeráme si srdce, cievny systém a ostatné orgány podľa záujmu detí.

Práca so stetoskopom – v kruhu budeme počúvať údery srdca, neskôr si tlkot srdca budeme napodobňovať zvukmi, či orfovými nástrojmi.

Prečítame si článok Srdiečko z časopisu Mesiac v škôlke.

Práca v skupinkách: máme vytvorené 3 srdcia na veľkom formáte, úlohou detí je zakresliť do srdca kamarátov z triedy. (srdcia z lásky).

Rozprávame sa v kruhu o chorobách srdca a nadviažeme na zdravý životný štýl. V tejto problematike využívame metódu brainstormingu, pričom všetky názory a nápady ako zdravo žiť zapíšeme na veľký formát papiera. Zhrnieme spolu s deťmi, čo je podľa nich zdravý životný štýl, pričom využívam obrázkový materiál.

3.deň

Práca vo 2 skupinách:

Zásady, či pravidlá zdravého životného štýlu zakreslíme na veľký formát papiera, z čoho vytvoríme plagát s názvom Naše pravidlá zdravia. Postupne doplníme výstavku obrázkami ľudského tela a orgánov, ktoré deti prinášajú.

Pozornosť budeme venovať zdravým potravinám a prečo je dôležité si ich vyberať.

Vypočujeme si motivačnú pieseň zo Spievankova, o jedle:

<http://www.youtube.com/watch?v=JbGb75QOqnQ&index=10&list=PL86444E6813809879>

Práca v skupinkách:

Deti triedia zdravé a nezdravé potraviny, zakreslia si ich do svojich Denníčkov zdravia.

Súťaž v ochutnávaní ovocia a zeleniny.

Deti so zaviazanými očami vyberajú nakrájané kúsky ovocia a zeleniny, hádajú, čo si vybrali a zatriedia medzi ovocie, či zeleninu.

Problémová úloha:

Medzi ovocie a zeleninu vložíme cukrík, sušienku, kúsok cereálneho pečiva a zemiakový lupienok. Úlohou detí je prísť na to, že či sú dané potraviny zdravé, či nezdravé a čo nám hrozí pri ich nadmernej konzumácii.

Spoločne sa zahráme HPH Hlava, ramená.

Všetky aktivity zhodnotíme a doplníme si výstavku.

4.deň

Prezeranie encyklopédií, dnešný deň venujeme pozornosť problematike ľudského života a jeho zrodenie. Následne si prezrieme príbeh zo série Bol raz jeden život, časť zrodenie:

<http://www.youtube.com/watch?v=zrZs6AcEJPE>

Porozprávame sa o príbehu a zhrnieme, čo už deti vedia z tejto oblasti.

Zázrak života:

Prediskutujeme s deťmi podľa detskej encyklopédie fázy prenatálneho života, pričom sa citlivo snažím nadviazať na vedomosti detí.

Zázrak života

Narodenie dieťaťa – rozprávanie, uspávanka, znázornenie pohybom, vyjadrenie dynamiky a tempa uspávanky.

Práca v skupinách:

Modelovanie ľudskej postavy z modelovacej hmoty.
Kreslenie – autoportrét

Domáca úloha pre deti:

Priniesť vlastné fotografie z obdobia narodenia, či malého bábätka a súčasné fotografie.
(doplnenie do výstavky).

5.deň

Prezentácia na IT: detské úrazy a ich prevencia

Tímová práca:

Čítanie z obrázkov, ako by sme mali reagovať a čo robiť:

1. skupina: Zranenie pri páde z bicykla

2. skupina: Dieťa sa topí v bazéne

3.skupina: Uhryzol ma pes

Diskusia v kruhu

Ukážky Červeného kríža, v rámci projektu Evička nám ochorela, (simulácia detských ľahkých zranení) – modelové situácie. Deti sú aktérmi zranení a taktiež ošetrojúcimi. Pracujú v skupinách spolu so svojimi učiteľkami.

Aktivity v skupinách, v ktorých môžeme sledovať náznaky projektového učenia:

1.skupina: práca s pracovnými listami – individuálna práca pre skupinku detí, postoje a reakcie pri detských úrazoch – čo áno/čo nie.

2.skupina: spoločný plagát – Čo je naozaj nebezpečné?

vystrihovanie a dolepovanie obrázkov, dokresľovanie, s popiskami (s učiteľkou) na veľký formát papiera.

3.skupina: dolepovanie ľudských orgánov do papierovej makety ľudského tela.(srdce, mozog, pľúca, črevá, cievny systém.)

Vyhodnotenie výsledkov projektu

Po každej aktivite a časti projektu spoločne s deťmi zhodnotíme priebeh činností, zapojenie sa do riešenia úloh a aktivitu jednotlivcov. Smerujeme k vytvoreniu výstavky pre rodičov a priateľov školy, ktorú počas celého trvania projektu doplníme o nové produkty, obrázky, fotografie, či nákresy.

Deti vedieme k sebahodnoteniu svojich vlastných schopností a k obhajovaniu svojich názorov.

4.3 Zrodila sa rozprávka

Obsah projektu:

Prostredníctvom projektu chceme deťom priblížiť svet kníh a vysvetliť im dôležitosť a význam využitia kníh v živote človeka.

Dĺžka trvania projektu: týždeň a viac

Vek: 5-6 r.

Obsahový celok: Kniha je náš priateľ

Téma: Čo ukrývajú knihy

Získanie novej kompetencie:

- dieťa už vyvíja vôľové úsilie v hre a inej činnosti,
- aplikuje v hre, rôznych aktivitách a situáciách získané poznatky a skúsenosti,
- odôvodňuje svoje názory, prejavuje postoje,
- vyjadruje a komunikuje svoje myšlienky, názory.

Ciele:

- prejaviť záujem o knihy, písmená, číslice, orientovať sa v knihách,
- počúvať s porozumením a citovým zaangažovaním detskú ľudovú a autorskú poéziu, rozprávky a príbehy,
- pochopiť význam a dôležitosť kníh v živote človeka,
- vnímať s citovým zaangažovaním bábkové divadlo.

Čiastkové ciele:

- vedieť, že knihy píše spisovateľ a kreslí ilustrátor,
- samostatne podľa obrázkov „čítať“ kreslený príbeh a obrázkový seriál,
- spoločne sa podieľať na vytvorení vlastného príbehu, či rozprávky,
- na elementárnej úrovni pracovať s písmenami.

Prostredie:

Trieda, knižnica, kníhkupectvo, školská záhrada

Pomôcky:

Knihy, encyklopédie, časopisy, výkresy, výtvarný materiál

Popis projektu

Úvodná časť:

Rozprávka o repke.

<http://www.youtube.com/watch?v=8m6R5YZiBtE>

Rozhovor o rozprávke, deti odpovedajú na jednoduché otázky, viažúce sa k rozprávke.

Realizačná časť:

1. deň

Úlohy, ktoré sú predprípravou na budúce projektové vyučovanie:

1. Vysvetliť, prečo asi vznikli rozprávky a komu sú určené. Rozprávame sa o poslaní rozprávok. (Vysvetlenia a názory zapisujeme na papier).
2. Aké poznáte rozprávky? (metóda brainstormingu).
3. Kde všade ste už rozprávky stretli? (zdroje deti kreslia na papier formátu A5).

Prečítame si z časopisu Mesiac v škôlke článok – Ako sa rodí kniha (marec 2013, s.6)

Následne si zrodenie knihy prezrieme aj na IT.

Narodenie knihy.

<http://www.youtube.com/watch?v=qz2338NU29E>

Diskusia o prezentácii.

Domáca úloha: priniesť svoju obľúbenú knihu

2.deň

Výstavka kníh – rozprávanie v kruhu, prečo je to moja najobľúbenejšia kniha, vzájomná prezentácia kníh.

Aké knihy poznáme? (detské, rozprávkové, encyklopédie, leporelá, pesničkové, náučné a i.)- ukážky kníh a doplnenie do výstavky.

DVD Fíha tralala – príbeh o farbách a písmenách v knihe, rozprávanie o príbehu,

Metóda jazykovej skúsenosti

Deti si tvoria do čistých zošitov vlastné individuálne príbehy na voľnú tému, vyrábajú si svoje vlastné knihy. Kreslia obrázky, podľa vlastných schopností, dopisujú k obrázkom slová, či texty (na tej úrovni, na ktorej sa ich gramotnosť nachádza). Príbehy dotvárajú rozprávaním, ktoré učiteľ zapíše k príslušnému obrázku. Aj táto aktivita vedie deti k náznamom budúceho projektového vyučovania, ako ho poznáme z vyšších stupňov škôl.

3.deň

1.skupina: Hra s písmenami – obkresľovanie písmen, nalepovanie a vytváranie slov na veľký formát papiera – plagát.

2.skupina: Písmenová mozaika – vkladanie písmen do riadkov podľa predlohy.

3.skupina: Navliekanie písmen – vytváranie náramkov z písmen.

Vytvoríme si výstavku z hotových produktov a rozprávame sa o vzniku písma na elementárnej úrovni(z histórie písma), taktiež o funkcii a význame používania písma. (vid. príloha 1)

Aktivity s knihami:

Rozprávky

Bájky

Encyklopédie

Vysvetlíme rozdiely v literatúre a prečítame si bájku napr. Kocúr a myši, či Havran a líška.

<http://www.scribd.com/doc/40505198/Ezopske-bajky>

Spoločne sa pokúsime vysvetliť ponaučenie.

Bájkou a jej obsah si výtvarne spracujeme maľbou.

4.deň

Červená čiapočka – deň rozprávkový

Prečítame a zreprodukuje si rozprávku, pričom využívame obrázkový materiál.

Veršovaná podoba rozprávky.

Dramatizácia rozprávky z prstovými bábkami a veľkými maňuškami (deti rozdelíme do dvoch skupín, pričom si vymedzíme čas na nácvik dramatizácie).

Kreslenie príbehu o červenej čiapočke – kreslenie tušom a akvarelovými farbičkami na formát A4.

Vytvorenie maxileporela z obrázkov o červenej čiapočke.

5.deň

Vytvorme si vlastný príbeh – rozprávku na pokračovanie, pričom príbeh začnem tradične:

Kde bolo, tam bolo...

Úlohou detí je príbehu dať dej a dotvoriť ho do konca. Príbeh nahrávame na video a neskôr ho prepíšem zo zvukovej podoby na papier. Pridáme ho k výstavke.

Z príbehu si vytvoríme maľované čítanie, pričom sa deti samé rozhodnú, ako budú kresliť príbeh a učiteľ neskôr text dopíše podľa detskej fantázie. Aj nasledovná aktivita u detí rozvíja samostatnosť a myslím, že je predzvesťou projektovej metódy.

Návšteva kníhkupectva Martinus

Ako voňajú knihy?

Vyhodnotenie výsledkov projektu

Počas celého trvania projektu vytvárame výstavku s knihami, s obrázkami, s plagátmi a fotografiami. K výstavke pridávame aj maxi leporelo. Po každodennej aktivite si spoločne zhodnotíme priebeh činnosti a jednotlivé detské produkty. Snažíme sa zaujať a vytvoriť si kladný citový vzťah ku knihám už od útleho detstva.

4.4 Vesmír

Obsah projektu:

Prostredníctvom projektu o vesmíre chceme dať deťom priestor na vytvorenie vlastných predstáv o vesmíre ako takom, o slnečnej sústave, planétach a našej zemi.

Dĺžka trvania projektu: týždeň a viac

Vek: 5-6 r.

Obsahový celok: Vyjdi zlaté slnce

Téma: Záhady vesmíru

Získanie novej kompetencie:

- dieťa hľadá a objavuje súvislosti medzi jednotlivými informáciami,
- porovnáva podobnosti a rozdiely predmetov, javov,
- vyjadruje svoje pocity,
- využíva rôzne zdroje získavania a zhromažďovania informácií aj mimo materskú školu.

Ciele:

- vyjadriť rôznymi umeleckými výrazovými prostriedkami vlastné predstavy o vesmíre, zemi, slnku, mesiaci, či iných planétach, získané pozorovaním a z rôznych médií,
- overiť si z detských encyklopédií a iných médií, že svet je rozmanitý.
- kresliť, maľovať, modelovať rôznymi technikami, tvorivo a s použitím rôzneho výtvarného a pracovného materiálu,

Čiastkové ciele:

- prostredníctvom rôznych médií získať čo najviac ucelených informácií o vesmíre,
- aktívne sa podieľať na vytváraní produktov a kooperovať v skupine,
- kresliť planéty slnečnej sústavy na plagát a dotvárať kreslením, či dolepovaním,
- spoločne si vyrobiť priestorové planéty technikou kaširovania, maľovať ich akrylovými farbami,

Prostredie:

Trieda, hvezdáreň, školská záhrada

Pomôcky:

Internet, fotoaparát, encyklopédie, časopisy – Mesiac v škôlke(marc,2013, máj 2013), výtvarný materiál, veľký formát papiera

Popis projektu**1.deň****Úvodná časť:**

Ako vznikol vesmír

<http://www.youtube.com/watch?v=IDSv19QMUBs>

Realizačná časť:

Slnečná sústava.

<http://www.youtube.com/watch?v=MWovSeS-1K0>

Rozprávanie o slnečnej sústave.

Z časopisu Mesiac v škôlke (máj,2013,s.18-21) prečítam článok Slnko, následne sa o článku porozprávame s deťmi.

Z rozhovoru s deťmi zisťujeme úroveň ich už osvojených poznatkov a vedomostí o danej problematike.

Prezeranie encyklopédií a časopisov, využitie rôznych obrázkov.

Práca v skupinách:

Vytvorenie vesmíru zo:

- 1.skupina – magnetických skladačiek,
- 2.skupina – drevených kociek,
3. skupina – stavebnice Blok,

Vytvorenie výstavky a vzájomná prezentácia vlastných produktov. Na záver si deti samé nafotia zhotovené produkty, pričom fotodokumentáciu pripojíme k výstavke. Aj túto aktivitu vnímame ako projektové vyučovanie, samozrejme v podmienkach materskej školy.

Úloha na doma: zhromažďovať obrázkový materiál a časopisy o vesmíre

2.deň

Rozhovor o prinesených obrázkoch a časopisoch, prezentácia

Aktivity v skupinách:

1.skupina:

Výroba planét kašírovaním – vyfarbovanie akrylovými farbami. (dlhodobejšia činnosť)

2.skupina:

Vesmír - veľký formát papiera – technika vosk a tuš, vyškrabovanie.

3.deň

Naša zem je guľatá – práca s glóbusom, vybrané dieťa prezentuje opis glóbusa (pevniny, moria, oceány a vysvetľuje prečo je glóbus tak sfarbený.)

Čítanie knihy na pokračovanie Filipove ďalšie dobrodružstvá

Časť : Filip a modrá starenka I

Časť : Filip a modrá starenka II

Nadviazanie na príbeh a diskusia na tému ekológia a naša zem, ekologické problémy.

Aktivity v skupinách:

1.skupina: Výroba plagátu Naša zemeguľa – dolepanie pevnín a dofarbovanie akvarelom.

2.skupina: Výroba plagátu - Opatrenia pre našu planétu (spoločne si vytvoríme pravidlá, aby naša zem prežila).

K danej problematike zadáme aj úlohu na doma: spoločne s rodičmi nájsť čo najviac obrázkov a článkov, ktoré sa týkajú ekológie a ekologických problémov našej planéty.

Materiál dolepíme do plagátu s našimi opatreniami, alebo vyrobíme nový plagát, (podľa toho, koľko materiálu budeme mať zhromaždeného). Nasledovná aktivita dáva taktiež priestor k samostatnosti detí, k ich rozhodovaniu a preto môžeme hovoriť o využití metódy projektového vyučovania na elementárnej úrovni.

4.deň

Návšteva hvezdárne v KOS Nitra – pozorovanie oblohy a hviezd, sledovanie dokumentu o slnečnej sústave.

Diskusia o vesmíre.

Rozprávanie o zážitkoch z hvezdárne.

Individuálna činnosť s pracovnými listami.

5.deň

Vytvoríme si vlastné planetárium:

Výroba malých a veľkých ďalekohľadov z rôznych rúrok.
Zakresľovanie planét do vytvorených zápisníkov.

1.skupina: Výroba vesmírnych lodí z plastových fliaš –dofarbovanie temperami
2.skupina: Výroba rakiet z papiera – skladaním a vyfarbovaním temperou, dolepovaním alobalom a staniolom.

Vytvorenie veľkej výstavy pre rodičov a priateľov školy s názvom Vesmír našimi očami.

Vyhodnotenie výsledkov projektu

Výstava Vesmír našimi očami je vlastne od začiatku realizácie projektu motiváciou pre deti. Všetky aktivity priebežne hodnotíme spoločne s deťmi. Do výstavky vkladáme obrázky, plagáty, fotografie, pracovné listy, nákresy a postrehy detí. Výstavka taktiež obsahuje deťmi vyhotovené produkty a plagáty, čo vnímame ako metódu projektovania na elementárnej úrovni.

4.5 Je živá voda iba v rozprávkach ?

Obsah projektu:

Oboznámenie s vlastnosťami vody, s kolobehom vody v prírode, s čistou vodou, s procesom čistenia vody v čističkách a so znečisťovaním vody.

Dĺžka trvania projektu: týždeň a viac

Vek: 5-6 r.

Obsahový celok: Pestrofarebná lúka

Téma: Neživá príroda

Získanie novej kompetencie:

- dieťa plánuje, organizuje a hodnotí činnosť,
- hrá sa a pracuje vo dvojici, v skupine, kolektíve,
- rieši jednoduché problémové úlohy
- kladie otázky a hľadá odpovede,

Ciele:

- oboznámiť deti s jednotlivými zložkami neživej prírody.
- poznať, rozlíšiť zložky živej a neživej prírody,
- zdôvodniť význam prírodného prostredia na základe pozorovania a zážitkov z prírody,
- aplikovať elementárne zručnosti v činnostiach s detskými edukačnými programami,

Čiastkové ciele:

- spoločne sa podieľať na tvorbe produktov z rozmanitého materiálu,

- pokúsiť sa samostatne zhodnotiť svoje vlastné schopnosti v rôznych činnostiach,
- takmer samostatne odprezentovať priebeh činnosti a zadaných úloh,
- priradiť, čo k čomu patrí, triediť, porovnávať predmety podľa určitých kritérií,
- komunikovať otvorene bez bariér a predsudkov,

Prostredie:

Materská škola - trieda, školská záhrada, okolie rieky – vychádzka, výlet – plavba loďou po Dunaji,

Pomôcky:

IT, fotoaparát, obrazový materiál, rýchlovarná kanvica, plastová fľaša s vodou, mapy, šatky, papiere, ceruzky, lepidlá, výtvarný materiál

Popis projektu

Úvodná časť:

Motivácia prostredníctvom príbehu o vodnom kráľovstve.

Prezentácia v power pointe – Dažd'ová kvapka.

Realizačná časť:

Aktivity v skupinkách:

1. Určiť rozdiely medzi sladkou a morskou vodou,
2. Zaradiť vybrané živočíchy na obrázkoch do sladkej/slanej vody,
3. Skupenstvá vody – rozprávať o skupenstvách vody podľa obrázkov.

Voda, ako živel (povodne, vodná doprava, vodná elektrárňa), rozprávanie s obrázkami,

Kolobeh vody v prírode – jednoduchý nákres a popis

(na ďalší deň si pripraví jedno vybrané dieťa, ako prácu na doma po dohovore s učiteľkou, prezentuje). V tejto samostatnej aktivite vidíme taktiež náznaky projektovej metódy.

Ochrana životného prostredia (vodné zdroje, vodné toky, vodné plochy, pitná a úžitková voda, vodné čističky).

Tímová práca – štúdium máp – vodné toky, vodné plochy, moria, oceány,

Hmyz, žijúci v okolí vodných tokov – pozorovanie hmyzu v okolí rieky s detskými pozorovateľňami, vytvorenie denníkov mladého bádateľa – zakresľovanie hmyzu, práca s internetom), fotografovanie hmyzu deťmi. Nasledovná aktivita je v našom poňatí projektovým vyučovaním v podmienkach materskej školy.

Maľované čítanie – Voda okolo nás

Výtvarné techniky – Výroba plagátu – kombinovaná technika

Maľba - zlatá rybka

Vychádzka k vodnému toku – pozorovanie života na rieke

Individuálna činnosť za stolmi – pracovný list – čo patrí do rieky a čo nie

Pokus s vodou

odparovanie pri varení vody (para z rýchlovarnej kanvice),
zmena skupenstva vody – zamrznutá voda vo fľaši a pozorovanie, ako sa rozmrazuje
a mení skupenstvo,

Hry so šatkami – stvárnenie morských vln so šatkami na hudbu (zmena tempa
a dynamiky).

Dramatizácia – Kde sa rodia kvapky ?

Sledovanie videa o znečistení vody, a zrýchlený kolobeh vody - následná diskusia
o prezentácii

<http://www.youtube.com/watch?v=9guNnwSidnU>

<http://www.youtube.com/watch?v=y0WGUi9JjiY>

Plavba loďou po Dunaji – výlet.

Vyhodnotenie výsledkov projektu

Každý deň si vytvárame výstavku produktov v triede, ktorú si denne dopĺňame o nové
produkty a zistenia. Po každej aktivite počas celého týždňa si zhodnotíme jednotlivé
činnosti, prácu v skupinkách, či v tímoch, ako i individuálnu činnosť. Deti sa hodnotia
samé, zhodnotia priebeh aktivít a to, čo sa im dnes podarilo dosiahnuť, či zistiť.

Na záver týždňa výstavku presunieme do vestibule školy. Výstavka obsahuje plagáty,
pracovné listy, kresby a maľby, nákres kolobehu vody, denníky mladých bádateľov,
fotografie a naše postrehy s popiskami.

ZÁVER

Projektové vyučovanie predstavuje veľmi efektívnu metódu v pedagogickej praxi. V podmienkach materskej školy sa taktiež s touto metódou stretáme na elementárnej úrovni, v určitých náznakoch, pričom zadané úlohy v projektoch vedú deti k samostatnosti a k tvorbe určitých produktov. Prostredníctvom projektovej metódy dochádza k fixácii obsahu edukácie u detí a to oveľa efektívnejšie a rýchlejšie, ako pri klasickom učení sa. Deti sa už v tomto období učia užitočne narábať s informáciami, triedia ich a vyhodnocujú. Učiteľ pôsobí ako facilitátor a snaží sa viesť deti k samostatnosti a k tímovej práci. Prostredníctvom projektového vyučovania sa u detí rozvíja tvorivosť a zmysel pre zodpovednosť. Deti sa učia hľadať a objavovať súvislosti medzi jednotlivými informáciami, samozrejme na elementárnej úrovni. Učia sa prekonávať prekážky v učení, učia sa plánovať a organizovať si optimálne prostredie na činnosť, a v konečnom dôsledku sa učia hodnotiť svoj vlastný výkon, pričom sa tešia z vlastných výsledkov, ako i z výkonu druhých detí. Sled týchto činností je určite na inej úrovni, ako v primárnom vzdelávaní, ale v náznakoch sme sa snažili o využitie tejto metódy už v podmienkach materskej školy.

Projektové plánovanie a v náznakoch i vyučovanie, nech ho nazveme metódou, či stratégiou je veľmi efektívne už v podmienkach predprimárnej edukácie. Deti sa podieľajú na tvorbe projektov, na riešení úloh, učia sa kooperovať v skupine a tak sa veľmi aktívne pripravujú na túto formu edukácie do ďalšieho obdobia primárneho vzdelávania.

Vo svojej práci som mojou pedagogickou skúsenosťou chcela poukázať na to, že i projektové vyučovanie môže byť jednou z inovatívnych metód pre rozširovanie poznatkového systému detí predškolského veku, ale taktiež pre rozvoj ich kľúčových kompetencií.

Dúfam, že uvedené projekty budú slúžiť nie len ako inšpirácia, ale i obohacujúci zdroj informácii, a to nie len pre učiteľky v materských školách, ale i pre elementaristov, či vychovávateľov v školských kluboch. To bolo vlastne poslaním tejto práce.

ZOZNAM BIBLIOGRAFICKÝCH ZDROJOV

1. KOSTRUB, D. 2003. Od pedagogiky k didaktike materskej školy. 1.vydanie. Prešov. Rokus. 2003. ISBN: 80-89055-35-4
2. KRATOCHVÍLOVÁ, J. 2006. Teorie a praxe projektové výuky. 1.vydanie. Brno. Masarykova univerzita. 2006. ISBN: 978-80-210-4142-2

Internetové zdroje

Projektové vyučování aneb jak zvýšit smysluplnost a efektivitu výuky. Dostupné na [www:http://www.projektovevyucovani.cz/](http://www.projektovevyucovani.cz/)

ZOZNAM PRÍLOH

Príloha 1 Z histórie písma

Písmo a jeho história v skratke

V súčasnej dobe si už život bez písma ani nedokážeme predstaviť. Písmo je všade, kam sa pozrieme. Je to prostriedok ľudskej komunikácie resp. grafický záznam reči. Vďaka písmu sa dokážeme dorozumievať a prenášať informácie z generácie na generáciu.

Vývoj písma

Písmo sa začalo vyvíjať už niekedy v praveku. Celý proces vývoja trval veľmi dlho. Už vtedy mali ľudia potrebu dorozumievať sa zaznamenávaním rôznych znakov a kresieb na steny.

Tieto znaky sa nazývajú mnemogramy.

Neskôr sa začali používať aj piktogramy.

Významný pokrok mal fonogram. Začal sa používať v Egypte. Tu sa už zapisovalo podľa zvukovej podoby slova.

História písma

- Klinové písmo – 3100 rokov pred n. l. – Mezopotámia
- Hieroglyfy – 3000 rokov pred n. l. – Egypt
- Čínske písmo – 2000 rokov pred n. l.
- Fénické písmo – 2000 rokov pred n. l.
- Abeceda – 1450 až 1150 rokov pred n. l. – Ugarit – Sýria
- Grécka abeceda – 950 až 800 rokov pred n. l.
- Cyril a Metod – abeceda pre Slovanov

Slovanské písmo

Najstaršie slovanské písmo zostavil Konštantín – filozof a učenec pôvodom zo Solúna, ktorý pôsobil na Veľkej Morave so svojim bratom Metodom. Zostavil hlaholiku, ktorej pôvod zatiaľ nie je vyriešený. Cyrilika je písmo neskoršie, zostavené podľa gréckeho unciálneho písma.